

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI IRÁNYÍTÁSI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

A munkavédelmi hatóság 2024. évi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság a 2024. évi ellenőrző tevékenységét a 2024. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv, és a saját munkatervében meghatározottak figyelembevételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

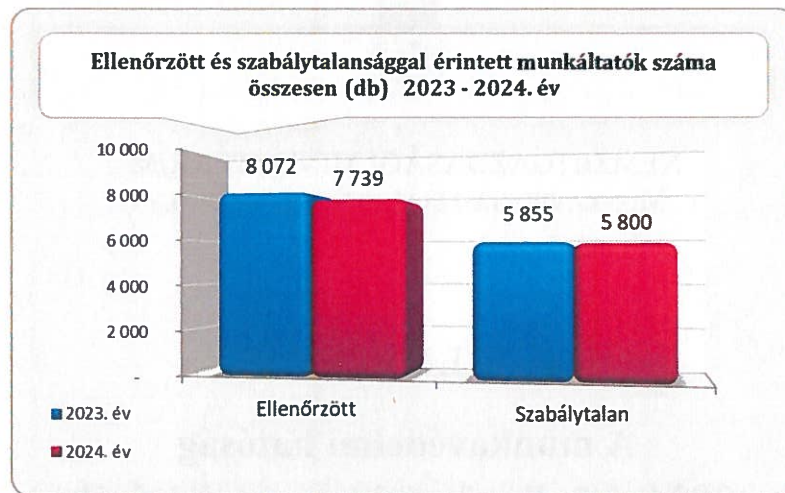
A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2024. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 7739 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a kormánytisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

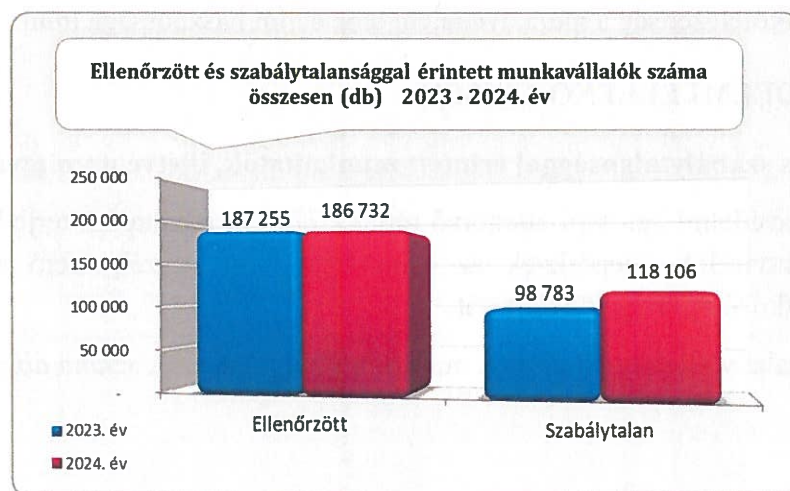

Az ellenőrzött munkáltatók 74,9%-ánál állapított meg munkavédelmi szabálytalanságot a hatóság. Ez az arány az előző évhez (2023) viszonyítva kis mértékben növekedett (2023-ban 72,5% volt).

A kormánytisztviselők az ellenőrzések során 186732 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 63,2%-ánál (118106 főnél) találtak, ez az arány 10,4%-kal magasabb az előző év adatánál (52,8%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók közel egyharmada (36736 fő) volt súlyos szabálytalansággal érintett.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb, és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazat 2024. év	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	275
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	1 426
Gépipar	1 085
Építőipar	2 319
Bányászat	5
Egészségügyi, szociális ellátás	120
Kiemelt ágazat összesen	5 230
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	7 739
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	67,58

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 7 739 munkáltató ellenőrzése során 12 849 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások főbb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások száma
Terv szerinti	6 294
Célvizsgálat	1 849
Balesetvizsgálat	1 261
Közérdekű bejelentés	1 442
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	731
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	168
Előre nem tervezett	513
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	240
Felkérésre végzett ellenőrzés	104
Panaszvizsgálat	122
Egyéb	125
Összesen	12 849

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 49%-a). Célvizsgálatokkal kapcsolatban történt a látogatások 14,4%-a.

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján történő hatósági balesetvizsgálatra az ellenőrzések 9,8%-ában került sor.

Az állampolgárok többször (11,2%) tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt.

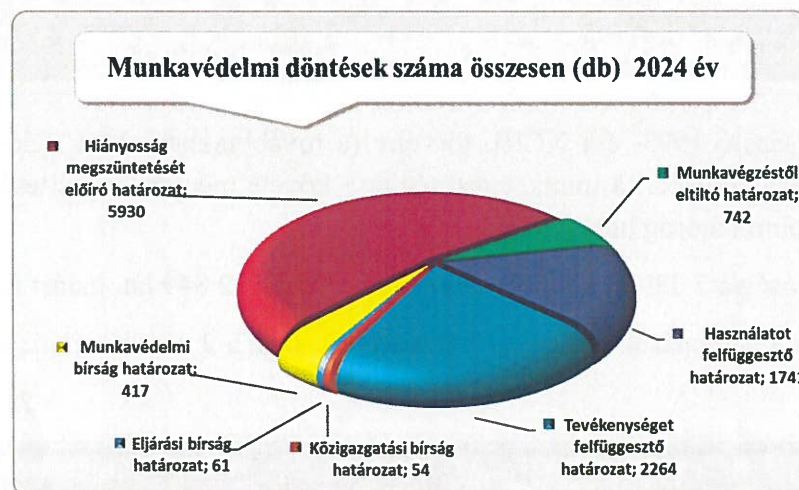
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 11 209 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül - a 3. számú ábra szerinti megoszlásban - az azonnali intézkedést tartalmazó végzések és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Azonnali intézkedés (munkavégzéstől eltiltó, használatot felfüggesztő és tevékenységet felfüggesztő) 4 747 db döntésben, közvetlen balesetveszéllyel járó helyzetek kapcsán történt, emellett 5 930 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2024. évben a szankcionálás során 417 esetben a munkáltatókkal szemben munkavédelmi bírságot (533 104 430 Ft összegben), 54 esetben természetes személyekkel szemben közigazgatási bírságot (2 650 500 Ft összegben), valamint 61 esetben eljárási bírságot (7 030 000 Ft összegben) alkalmaztak a munkavédelmi hatóságok.

Szabálytalan munkavégzés miatt 135 munkavállalóval szemben szabtak ki helyszíni bírságot az eljáró kormánytisztviselők, összesen 2 681 000 Ft összegben.

Az érdemi munkavédelmi döntések 4,7%-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A közigazgatási döntésekben összesen 46 384 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 12 452 munkabiztonsági jellegű, 4 262 intézkedés munkaegészségügyi és 29 670 intézkedés munkavédelmi¹ tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 9,2%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 26,8%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 64%-kal.

A kormánytisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

1.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseket. 2024. évben a munkavédelmi hatóságok 557 munkáltatónál végeztek utóellenőrzést, ami az ellenőrzött munkáltatók 7,2%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalatai szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket az ellenőrzés alá vont 557-ből 61 munkáltatónál nem hajtották végre.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2024. évben 7 030 000 Ft volt.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban megadott, nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

¹ munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

	Leggyakoribb intézkedések	Összesen	Arány az összeshez
1	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	2 838	6,1%
2	Létesítmények érintésvédelme	2 629	5,7%
3	Be- és leesési veszély	1 986	4,3%
4	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	1 963	4,2%
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	1 788	3,8%
6	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	1 590	3,4%
7	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	1 434	3,1%
8	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 296	2,8%
9	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	1 237	2,7%
10	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	1 153	2,5%
11	Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	1 148	2,5%
12	Egyéni védőeszköz használatának elmulasztása	1 135	2,4%
13	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	967	2,1%
14	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	965	2,1%
15	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	922	2,0%
	Egyéb munkavédelmi összes intézkedés	23 333	50,3%
	Összesen	46 384	100%

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés (12%) a munkaeszközöket érintő szabálytalanságok miatt történt (1, 7, és 8. számú intézkedések). A munkaeszközökön belül az emelőgépekkel kapcsolatos szabályszegések az összes intézkedés 2,8%-át eredményezték (8. számú intézkedés).

Az összes intézkedés 8,2%-ával a második legtöbb intézkedésre a villamos berendezések érintésvédelmi hiányosságai miatt került sor (2. és 10. számú intézkedések).

A veszélyes anyagok használatával függött össze az intézkedések 7,6%-a (4. és 6. számú intézkedések).

Egyéni védőeszközöket az intézkedések 5,1%-a érintette (9. és 12. számú intézkedések).

A be- és leesési veszély miatt az intézkedések 4,3%-ára volt szükség (3. számú intézkedés).

A munkavédelmi ismeretek hiányával összefüggésben az intézkedések 3,8%-a történt (5. számú intézkedés).

A figyelmeztető-, és funkciójelölések hiánya eredményezte az intézkedések 2,5%-át (11. számú intézkedés).

Közel azonos arányban tártak fel hiányosságokat a kormánytisztviselők az „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” (2,1%), „Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota” (2,1%), és az „Elhelyezés, telepítés, rögzítés” (2,0%) vonatkozásában.

2.1. Kiemelt intézkedések

A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

Az összes intézkedés (46 384) 50,2%-a tartozott a kiemelt intézkedések (23 290) körébe.

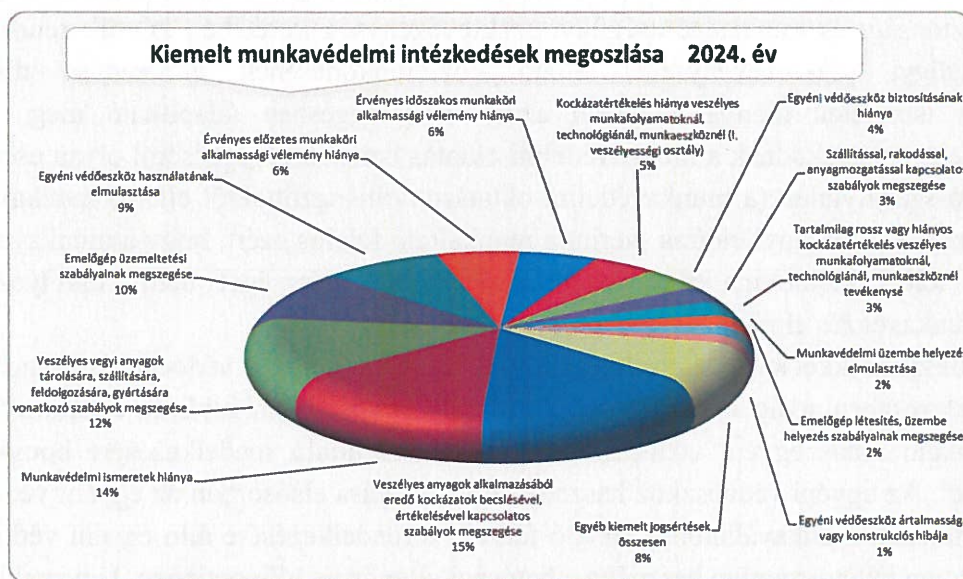
A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 13 084, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 9 378, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 828 volt.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 29 670 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 13 084, ami az összes intézkedés 44,1%-a.

A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések több mint egynegyede a veszélyes anyagokkal² (ideértve a veszélyes keverékeket is) kapcsolatban történt (27%), amelyben nagy valószínűséggel szerepet játszott a veszélyes anyagokat érintően 2024. évben lefolytatott országos célvizsgálat is. Az intézkedések többségére a kockázatértékelések elmulasztása, vagy hiányosan történő elvégzése miatt került sor. A legjellemzőbb hiányosság, hogy a kockázatértékelések nem követik a munkahelyen felhasznált veszélyes anyagok körében bekövetkező változásokat. Új veszélyes anyag használatba vétele esetén gyakran tapasztalható, hogy a munkáltató nem rendelkezik a felhasznált anyag biztonsági adatlapjával és/vagy nem jelzi a változást a kockázatértékelés készítésével megbízott munkabiztonsági és munkaegészségügyi szakembereknek. Több esetben megállapítható volt viszont az is, hogy a munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátók a rendelkezésükre álló információk ellenére sem gondoskodtak a kockázatértékelés folyamatos aktualizálásáról, hanem elegendőnek tartották annak a 3 évenként

² Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 15%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 12%.

kötelező kockázatértékelési tevékenység keretében történő elvégzését. További rendszeresen megállapítható szabálytalanság, hogy a kockázatértékelések a szükséges munkahigiénés vizsgálatok (légszennyezettség mérések) nélkül történnek.

Az intézkedések kisebb részére a veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése miatt került sor (12%). A munkahelyeken gyakran eredetileg élelmiszer tárolására szolgáló, vagy feliratozás nélküli edényzetben történik veszélyes anyag tárolása. A veszélyes anyag/keverék használatával összefüggő higiénés előírások megszegése is rendszeresen tapasztalható. A munkavállalók veszélyes anyag felhasználási helyén történő étkezése miatt még olyan esetekben is hatósági intézkedésre volt szükség, amikor a munkahelyen étkezés céljára szolgáló helyiség egyébként rendelkezésre állt.

A munkavédelmi ismeretek hiánya miatt, illetve egyéni védőeszközöket érintően történt a második legtöbb intézkedés (14%).

A munkavédelmi ismeretek hiánya a munkavállalók munkavédelmi oktatásának elmulasztására, vagy a nem minden szükséges ismeretre kiterjedő munkavédelmi oktatási tematika alapján elvégzett munkavédelmi oktatásra vezethető vissza. A munkavédelmi oktatási tematika gyakran nem munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység keretében készül, rendszerint a munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátó közreműködésének elmaradása miatt. A munkavédelmi ismeretek hiánya általában azzal összefüggésben állapítható meg, hogy a munkáltatók nem gondoskodnak a munkavédelmi oktatás ismételt elvégzéséről olyan esetben, ha a munkavállaló szabálytalan (a munkavédelmi oktatáson elhangzottaktól eltérő) munkavégzését észlelik. A vonatkozó törvényi előírás szerint a munkáltató felelős azért, hogy a munkavállalók a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzenek az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel.

Az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések részben az egyéni védőeszköz használatának elmulasztásával, részben pedig az egyéni védőeszköz biztosításának hiányával, valamint ártalmas illetve konstrukció hibás egyéni védőeszköznek a munkavállaló rendelkezésére bocsátásával függenek össze³. Az egyéni védőeszköz használat elmulasztása elsősorban az egyéni védőeszköz használatra kötelezett munkavállalónak róható fel, aki a rendelkezésére álló egyéni védőeszközt nem, vagy nem rendeltetésszerűen használta a hatósági ellenőrzés időpontjában. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az ezzel összefüggő munkáltatói (munkavégzés irányítói) felelősség sem, ami az egyéni védőeszköz használatával összefüggő ellenőrzési kötelezettség elmulasztásában nyilvánul meg. Egyértelműen a munkáltató felelősségi körébe tartozik viszont a munkavégzéshez szükséges egyéni védőeszköz biztosításának elmulasztása, valamint az EU típusvizsgálati tanúsítvány vagy EU megfelelési nyilatkozat hiánya miatt egyéni védőeszköznek nem minősülő eszközöknek a munkavállaló rendelkezésére bocsátása. Utóbbi leggyakrabban a kesztyűk használatával összefüggésben tapasztalható.

Emelőgépek használatával összefüggésben, illetve a munkaköri alkalmassági vizsgálatokat érintően történt az intézkedések 12%-a.

Az emelőgépekkel kapcsolatos intézkedések részben az emelőgépek üzemeltetési szabályainak megszegése, részben pedig az emelőgépek létesítési, üzembe helyezési szabályainak megszegése miatt történtek⁴. A szabálytalanul használt emelőgép esetében rendszerint az emelőgép kezelőjének a felelőssége állapítható meg, a munkáltató ilyenkor az ellenőrzési kötelezettség elmulasztása miatt

³ Egyéni védőeszköz használatának elmulasztása 9%; Egyéni védőeszköz biztosításának hiánya 4%; Egyéni védőeszköz ártalmassága vagy konstrukciós hibája 1%.

⁴ Emelőgépek üzemeltetési szabályainak megszegése 10%; Emelőgépek létesítési, üzembe helyezési szabályainak megszegése 2%.

marasztalható el. Ide sorolhatóak azok az esetek is, amikor a munkavégzéshez használt teherfelvevő eszközökkel kapcsolatos szabálytalanságok (pl. a kellő teherbírással nem rendelkező, sérült, vagy az adott emelési művelet végzésére alkalmatlan teherfelvevő eszköz használata) teszik szükségessé a hatóság intézkedését. A karbantartási tevékenységgel összefüggő munkáltatói mulasztásokra rendszerint az emelőgépek időszakos felülvizsgálatainak elvégzésekor derül fény, de a munkáltatók időnként a felülvizsgálaton megállapítottak ellenére sem gondoskodnak a hibák kijavításáról veszélyeztetve ezzel a munkaeszközt használó, és a hatókörében tartózkodó munkavállalók testi épségét egyaránt. Az emelőgépek létesítési, üzembe helyezési szabályainak megszegésére rendszerint az emelőgépek munkavédelmi üzembe helyezésének elmulasztása következtében került sor.

Munkaköri alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos intézkedések az előzetes, illetve az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatokat⁵ érintően azonos arányban történtek. Az előzetes illetve időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok elvégzése, és a vizsgálat alapján kiadott „alkalmas” minősítésű munkaköri orvosi alkalmassági vélemény - a jogszabályban meghatározott esetekben - a foglalkoztatás feltétele, ezért ennek hiányában az érintett munkavállalók a további munkavégzéstől azonnal hatállyal eltiltásra kerülnek. Az előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot elmulasztó munkáltatók jellemzően a rövid időtartamú (helyettesítéssel történő) munkavégzés esetén követik el a szabálytalanságot. Gyakran tapasztalható továbbá, hogy a jogszabályi előírás megszegésére azért kerül sor, mert a munkáltatók elegendőnek tartják a vizsgálatnak a munkavállalók munkába lépését követően történő elvégzését. Az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok elmaradása rendszerint akkor állapítható meg, ha munkáltatók nem kísérik figyelemmel a vizsgálatok gyakoriságára vonatkozó szabályokat, vagy nem is rendelkeznek erre vonatkozó belső szabályozással, és a munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátótól sem kapják meg az ezzel összefüggésben szükséges információkat.

Veszélyes munkafolyamatok, technológiák, munkaeszközök kockázatértékelésének⁶ hiányosságai az összes intézkedés 8%-át teszik ki. A szabálytalanságok rendszerint azzal összefüggésben állapíthatók meg, hogy a munkavédelmi szaktevékenységet ellátók csak a jogszabályban meghatározott időszakonként (2024. december 31-ig 3 év, 2025. január 1-től kezdődően 5 év) tesznek eleget kockázatértékelési kötelezettségüknek. Az Mvt. vonatkozó előírásai szerint viszont indokolt esetben, vagyis az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának megváltozása esetén is el kell végezni a kockázatértékelést, függetlenül az ezt megelőzően történt kockázatértékelés időpontjától. A szükséges kockázatértékelés elmaradása azért is indokol különös figyelmet, mivel ebben az esetben I. veszélyességi osztályba tartozó munkáltatókat érintően, illetve veszélyes munkaeszközökkel, munkafolyamatokkal kapcsolatban történt a mulasztás, ami önmagában is megalapozhatja a munkavállalók súlyos veszélyeztetését.

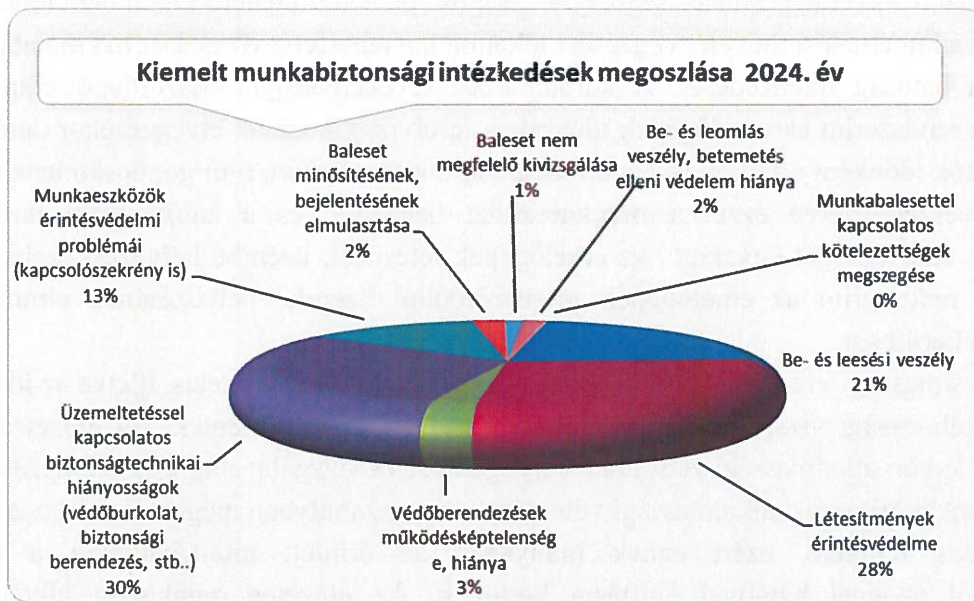
Közel azonos arányban került sor „*Szállítással, rakodással, anyagmozgatással kapcsolatos szabályok megszegése*” (3%), és „*Munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása*” (2%) miatt intézkedésre.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

⁵ Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya 6%; Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya 6%.

⁶ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszközknél (I. veszélyességi osztály): 5%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszközknél, tevékenységnél: 3%.

A 12 452 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 9 378, ami az összes munkabiztonsági intézkedés 75,3%-a.

2024. évben a legtöbb kiemelt munkabiztonsági intézkedés (41%) a villamos berendezések érintésvédelmi⁷ hiányosságai miatt történt. Az intézkedések részben a munkahely céljára szolgáló épületek - építési munkahelyeken a felvonulási villamos hálózat - villamos berendezéseit, részben pedig a munkahelyen használt villamos gépeket érintik. Az épületek villamos hálózatával kapcsolatban leggyakrabban a villamos kapcsoló, illetve elosztó szekrények burkolatán levő nyílások, továbbá a szekrény ajtajának nyitott állapota miatt volt intézkedésre szükség. Rendszeresen megállapítható a villamos hálózat leválasztására szolgáló kapcsoló megközelítésére szolgáló útvonal eltorlaszolása. További gyakori szabálytalanság a csatlakozó aljzatok megfelelő rögzítésének hiánya, ami a villamosan vezető részek megérinthetőségét teszi lehetővé. Por, vagy nedvesség hatása esetén az előírt védettségi fokozattal rendelkező csatlakozó aljzatok csapófedelének sérülését követően sokszor nem gondoskodnak a csatlakozó aljzat cseréjéről. Építési munkaterületek kiefeszültségű felvonulási villamos hálózatával kapcsolatos visszatérő probléma a kiegészítő védelmet biztosító áram-védőkapcsoló hiánya, illetve az áram-védőkapcsoló működési próbájának elmulasztása. A villamos gépeknél a villamosan vezető részek megfelelő elhatárolásának (burkolásának) hiánya, és a tápvezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmaradása jelenti a leggyakoribb szabálytalanságot. A korábbi időszakhoz képest növekvő számban tapasztalható a villamos biztonsági felülvizsgálatok elmaradása.

Sorrendben ezután következnek a munkaeszközök biztonságtechnikai hiányosságai⁸ miatti intézkedések 33%. Elsősorban a munkaeszközként használt gépek forgó-mozgó részeit elhatároló védőburkolatok hiánya miatt volt intézkedésre szükség, de előfordult, hogy a veszélyes technológiai folyamat elhatárolására szolgáló acélrács szerkezetű kerítés megbontása következtében szűnt meg a szükséges műszaki védelem. Ezen kívül a vészleállító kapcsolók hiánya, vagy nem az előírásoknak megfelelő módon (önzáróan) történő kialakítása, valamint a

⁷ Létesítmények érintésvédelme 28%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái 13%.

⁸ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok 30%; Védőberendezések működésképtelensége hiánya 3%.

reteszelt védőburkolatok nyitott állapotában a működtető áramkör megszakítására szolgáló kapcsolók működésképtelensége vagy hiánya, esetenként kiiktatása miatt kellett intézkedést tenni.

A „Be-és leesés veszély” miatt történt intézkedések az összes intézkedés 21%-át eredményezték. Az intézkedések túlnyomó többségére építési munkahelyeken történő ellenőrzések során került sor, de a veszélyhelyzet feldolgozóipari, illetve mezőgazdasági munkahelyek magasban levő munkaszintjein is több esetben fennállt. Építési területen a magasban történő munkavégzéssel összefüggő leesés elleni védelem hiánya építés alatt álló épületek emeleti szintjein, valamint a kivitelezési munkákhoz felállított munkaállványok munkaszintjein történő munkavégzéskor volt megállapítható. Beesési veszély miatt jellemzően mélyépítési tevékenység során kellett intézkedést tenni, a munkahelyen található munkaárkok, munkagödörök, illetve aknák szintkülönbségének közelében történő munkavégzéskor. A munkavállalók leesés elleni védelme a fenti esetekben sem kollektív műszaki védelemmel, sem pedig egyéni védőeszközzel nem volt biztosítva. Feldolgozóipari munkahelyek esetében jellemzően a magasban levő kezelőterek, míg mezőgazdasági munkaterületeken elsősorban a terménytárolók magasban levő munkaszintjei, állattartó épületek padlásterei, valamint a lefedetlen aknák jelentettek leesési/beesési veszélyt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁹, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 3% volt. A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek elemzése alapján állapítható meg a munkáltató munkabaleset kivizsgálással kapcsolatos kötelezettségének elmulasztása, melyet szükség szerint - a tényállás tisztázása érdekében - a hatóság által lefolytatott balesetvizsgálat követ. A munkabaleset bejelentésének elmulasztása jellemzően akkor állapítható meg, ha ezzel összefüggésben a munkavállaló a munkavédelmi hatósághoz fordul. A bejelentési kötelezettséggel összefüggő gyakori szabálytalanság, amikor a munkáltató a munkavállaló tényleges munkaképtelenségével összefüggő bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

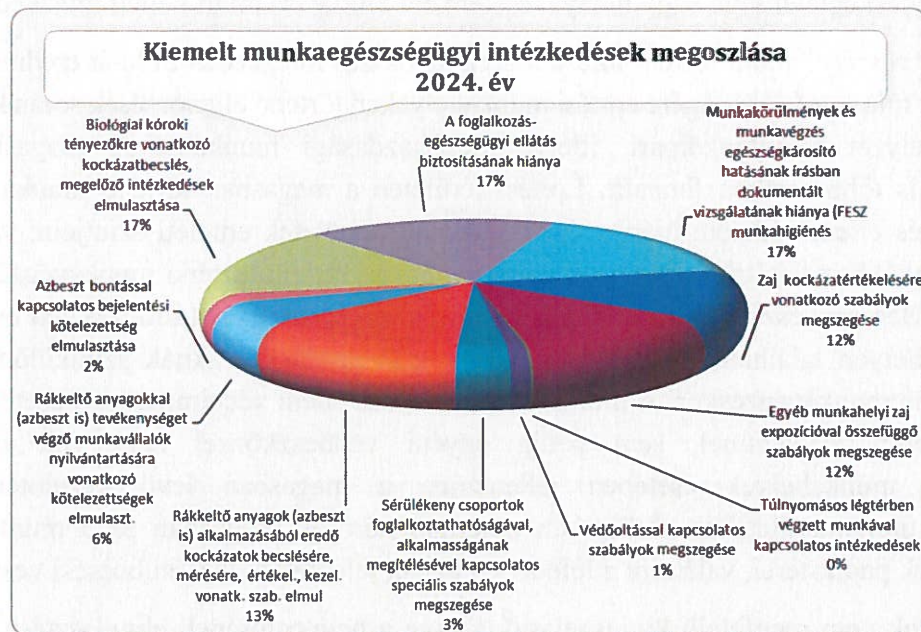
Be- és leomlási veszély miatt az intézkedések 1%-a történt. A veszélyeztetés tipikusan építési munkahelyekre jellemző, dúcolatlan munkaárkokban vagy munkagödörökben történő, továbbá bontási munka végzése esetén. A csekély számú intézkedés ellenére az ezzel összefüggő szabálytalanságok azért érdemelnek különös figyelmet, mert a munkavállaló betemetését eredményező omlás nyomán bekövetkező munkabaleset nagy valószínűséggel halálos kimenetelű.

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 4 262 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 828, ami az összes munkaegészségügyi intézkedés 19,43%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

⁹ Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 2%; Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 1%.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések közül 2024-ben is - az előző évekhez hasonlóan - a leggyakrabban a munkahelyi zajexpozícióval¹⁰ (összesen: 24%) kapcsolatban intézkedtek a kormánytisztviselők. Az intézkedéseknek azért is van kiemelt szerepe, mert 2023 évhez képest a zaj fokozott expozíciós esetek száma több mint a kétszeresére emelkedett. Még 2023-ban 14 zaj fokozott expozíciós eset került bejelentésre, addig 2024-ben ez a szám 31-re emelkedett. A munkahelyi zajexpozícióval szembeni intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében kiemelt szerepe van.

A második legtöbb intézkedés a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal¹¹ (21%) végzett tevékenység ellenőrzése során tapasztalt munkavédelmi szabálytalansággal összefüggésben történt.

Becslések szerint¹² a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát.

A rákkeltő anyaggal tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás a később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában kulcsfontosságú.

¹⁰ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 12%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 12%.

¹¹ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 13%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 6%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 2%.

¹² Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

A munkaegészségügyi intézkedések jelentős részét tették ki a biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, valamint a megelőző intézkedések elmulasztása (17%), a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosításának hiánya (17%), továbbá a munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatása írásban dokumentált vizsgálatának hiánya miatt megtett intézkedések (17%). A felsorolt mulasztások a prevenció hatékonyságának csökkenését, hosszútávon pedig a munkabalesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések számának emelkedését eredményezheti. A hatékony prevenciónak kiemelt szerepe van a munkabalesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések számának csökkentésében.

A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során. A kötelezések - az előző évekhez hasonlóan - az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 3%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

Arányaiban a legtöbb súlyos jogsértés az építőipar ágazatban tapasztalható. A szabálytalanságok elsősorban a leesés (beesés) elleni védelem hiányával összefüggésben álltak fenn. A magasban történő munkavégzés során a leesési veszély az építés alatt álló épületek emeleti szintjein levő födémáttöréseknél vagy födémvégeknél, valamint a kivitelezési munkákhoz felállított munkaállványok munkaszintjein történő munkavégzéskor egyaránt rendszeresen tapasztalható. A kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya mellett, gyakran a leesés elleni védelem céljára szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása is fennállt. Utóbbi esetben a munkáltató ellenőrzési kötelezettségével összefüggő hiányosság is megállapítható. Az egyéni védelem hiánya leggyakrabban a védőeszköz használatához szükséges kikötési pontok kijelölésének elmaradása miatt következett be. A munkavállalók leesésének veszélye a támasztólétrák szabálytalan használata, eldőlés elleni védelmük biztosításának hiánya miatt is több esetben megállapításra került.

A beesési veszély jellemzően mélyépítési tevékenység során volt megállapítható a munkahelyen található munkaárkok, munkagödrök, illetve aknák szintkülönbségének közelében történő munkavégzéskor. A munkavállalók leesés (beesés) elleni védelme a fenti esetekben sem kollektív műszaki védelemmel, sem pedig egyéni védőeszközzel nem volt biztosítva. További jellemző szabálytalanság a munkaárkok, munkagödrök dúcolásának, vagy rézsúsen történő kialakításának elmulasztása, valamint a dúcolatlan munkaárkok (munkagödrök) melletti szakadólap kiemelt földdel, vagy a munkagödör mellett haladó járműforgalommal való megterhelése, amelynek következtében fokozottan megnő a föld beomlásának veszélye.

A bontási munkák esetében a hullámpala héjazat eltávolításával járó munkavégzés járt a legtöbb esetben a munkavállalók súlyos veszélyeztetésével a beszakadó héjazaton keresztül történő leesés elleni védelem hiánya miatt.

A mezőgazdaság ágazatban elsősorban a beszállással történő munkavégzés szabályainak megszegése, valamint a magasban történő munkavégzés során fennálló leesési és a hígrágyatárolók környezetében fennálló beesési veszéllyel szembeni védelem hiánya eredményezi a munkavállalók súlyos veszélyeztetését. Itt szükséges megemlíteni az erdészeti tevékenység szabálytalanul történő végzése során, az előírt védőtávolság biztosításának hiányában, valamint a nem megfelelően kijelölt, vagy megtisztított vágásterületen történő a fadöntési munkák esetén fennálló veszélyeket.

A feldolgozóipar, gépipar ágazatban az ott használt gépek, berendezések veszélyes terének elhatárolására szolgáló védőburkolatok elmaradása, illetve a munkavállalók védelmét egyéb módon biztosító biztonsági berendezések hiánya, működésképtelensége, vagy kiiktatása idéztek elő gyakran súlyos veszélyhelyzetet, eredményeztek munkabalesetet.

Valamennyi ágazatban megállapíthatóak voltak a villamos berendezések használatával kapcsolatos szabálytalanságok. A munkavállalók életét, testi épségét közvetlenül, a villamos berendezések érintésvédelmével kapcsolatos hiányosságok veszélyeztették. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a burkolaton levő és a villamosan vezető részek megérinthetőségét lehetővé tevő nyílások, továbbá a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult. Több halálos kimenetelű munkabaleset is történt az elmúlt évben nagyfeszültségű szigetetlen légvezeték biztonsági távolságon belül történő megközelítése miatt.

A gépkezelői jogosultság hiányában, vagy nem megfelelő gépkezelői jogosítvánnyal történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel, a munkaterületen üzemeltetett emelőgépek, illetve rakodógépek jogosulatlan használatával összefüggésben.

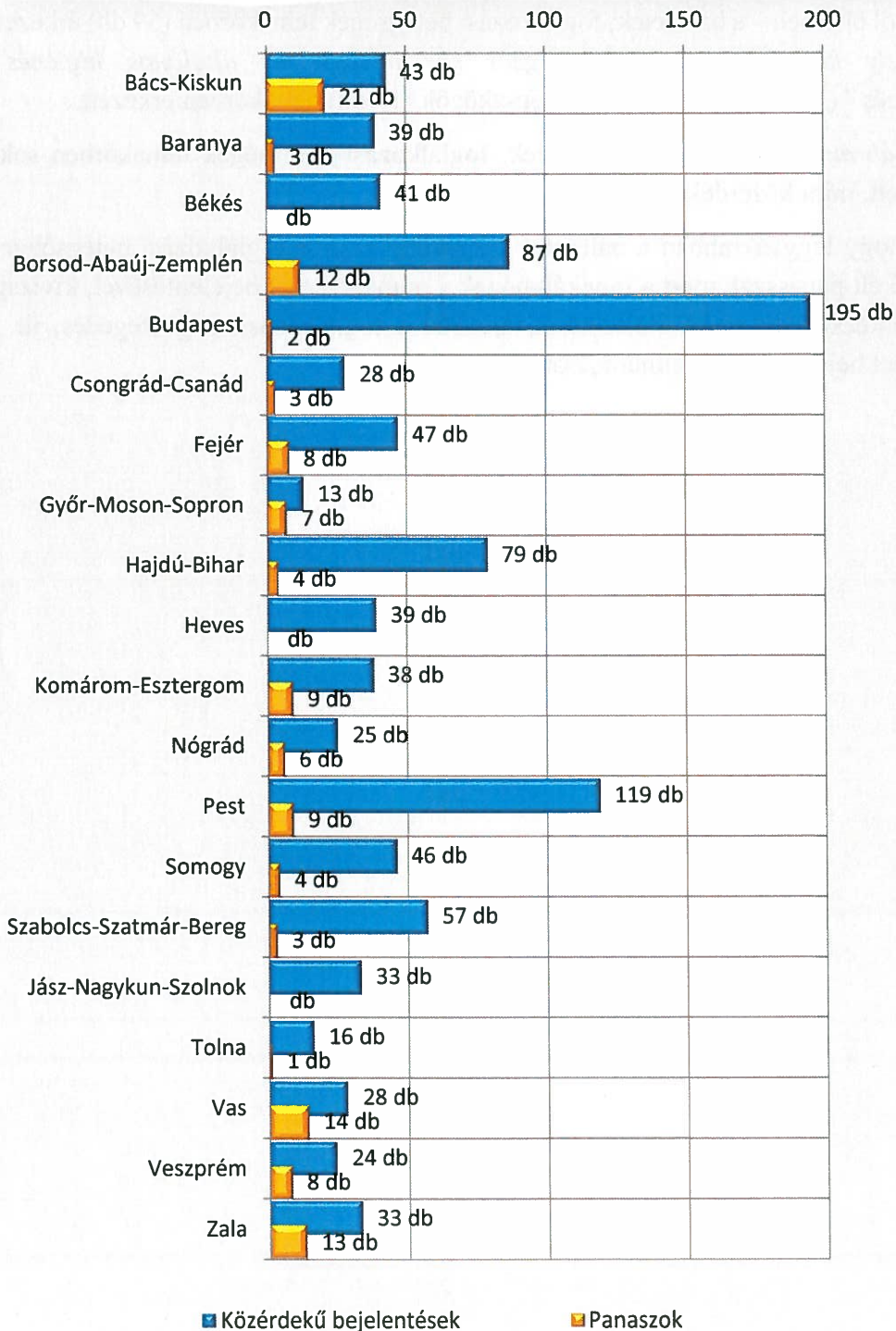
A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el a szükséges egyéni védőeszközök hiányában veszélyes anyagokkal/keverékkel, valamint felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban történő munkavégzés. A veszélyhelyzet kiindulópontja rendszerint a kóroki tényezőkkel összefüggő munkavédelmi kockázatértékelés, és ezen belül különösen a munkahigiénés vizsgálatok elmaradása. Jelentős számban fordult elő foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosításának hiánya miatt történő intézkedés is, mely a munkavédelmi kockázatértékelések munkaegészségügyi tartalmával összefüggésben az előzőekben megállapítottak alátámasztására is szolgálhat.

4. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2024. évben országosan összesen **1030 db közérdekű bejelentés és 127 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2024. évben közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja

**A munkavédelmi hatóságokhoz beérkezett
közérdekű bejelentések és panaszok megoszlása vármegyénként
2024. év**

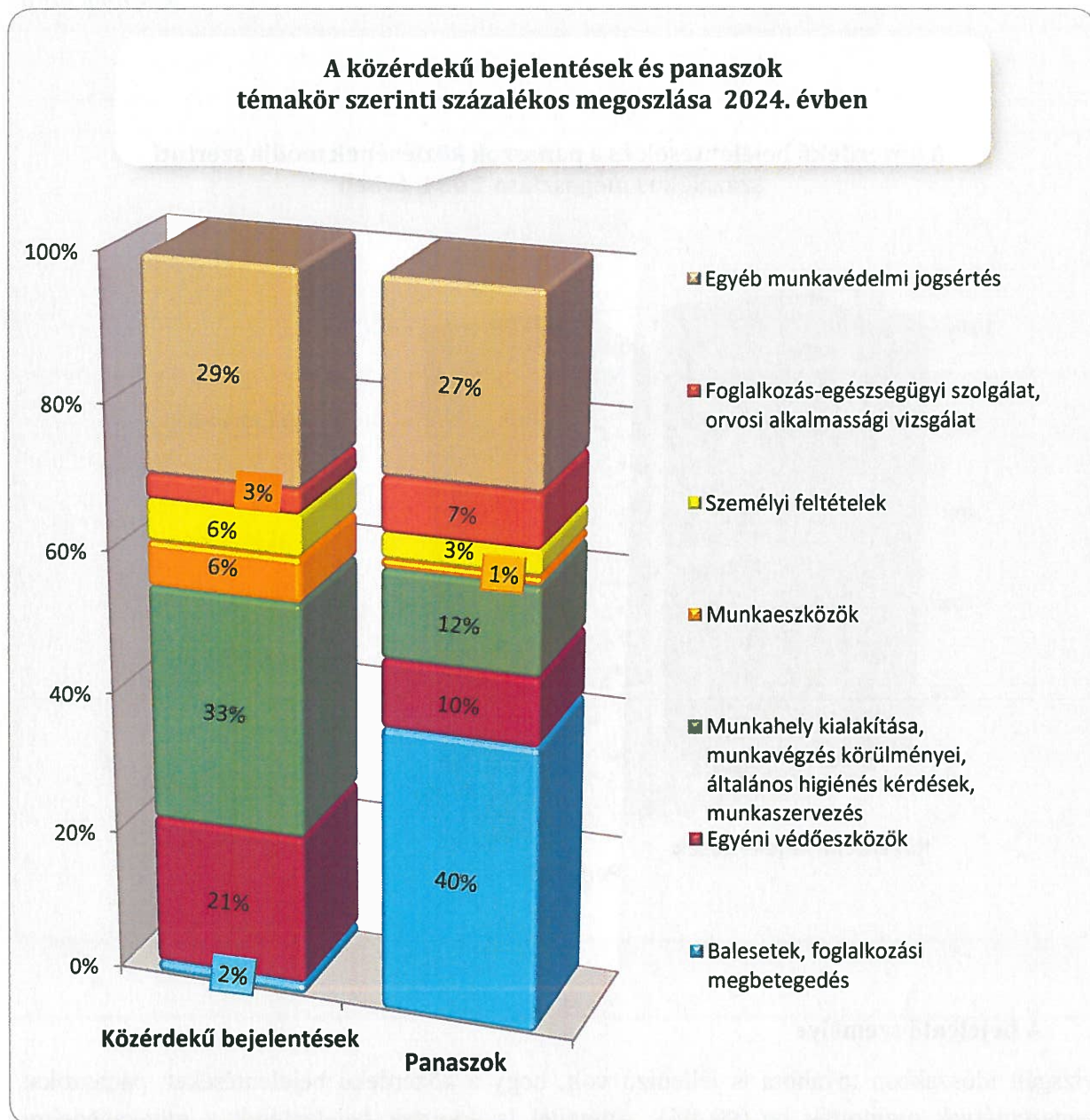
4.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (444 db) a „*Munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdések, munkaszervezés*” témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (287 db) és a munkaeszközökkel (85 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási betegségek témakörben (59 db) érkezett, azután a „*Munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés*” (18 db), és az egyéni védőeszközök (14 db) témakörben érkezett.

A 8. számú ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási betegségek témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

4.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2024. évben a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari, a kereskedelmi tevékenységekhez kapcsolódott.

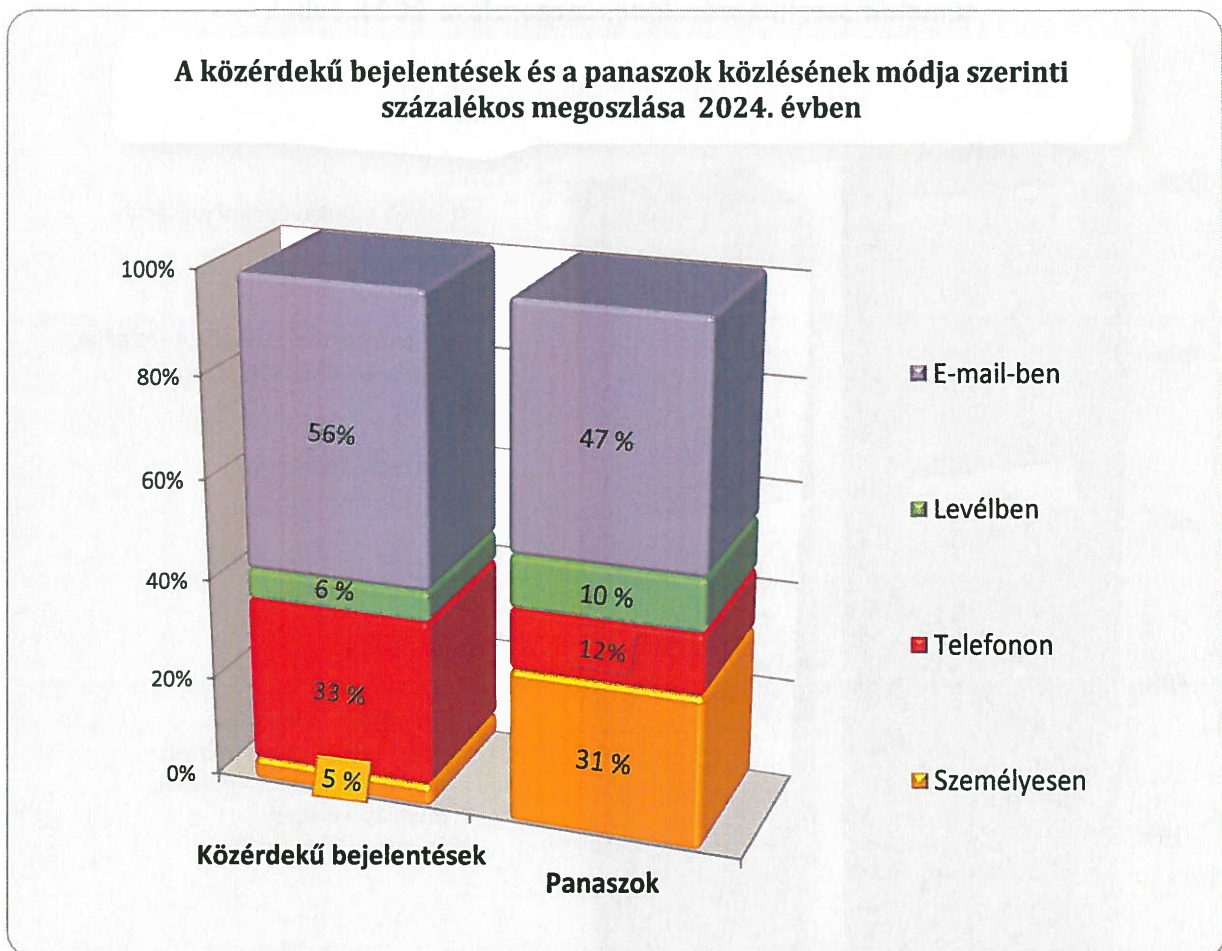
4.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. számú ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban elektronikus levélben (56%), vagy telefonon (33%), illetve levélben (6%), ritkábban személyesen (5%) tették meg.

A panaszokat leginkább elektronikus levélben (47%), vagy személyesen (31%), illetve telefonon (12%), ritkábban levélben (10%) közölték.

9. számú ábra

4.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (90,4%). Áttétellel is érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (5,4%), a kormányhivataloktól (2,9%), a NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztályától (0,9%), az önkormányzatoktól (0,3%), és az Alapvető Jogok Biztosától (0,1%).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1157 db bejelentésből jelentős számú, 326 db (28,2%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

4.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága, vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

4.5.1. Megalapozottság, irányultság, az eredménytelen kivizsgálások okai

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- azonosíthatatlan személy által tett bejelentés mellőzése miatt.

4.5.2. Intézkedések

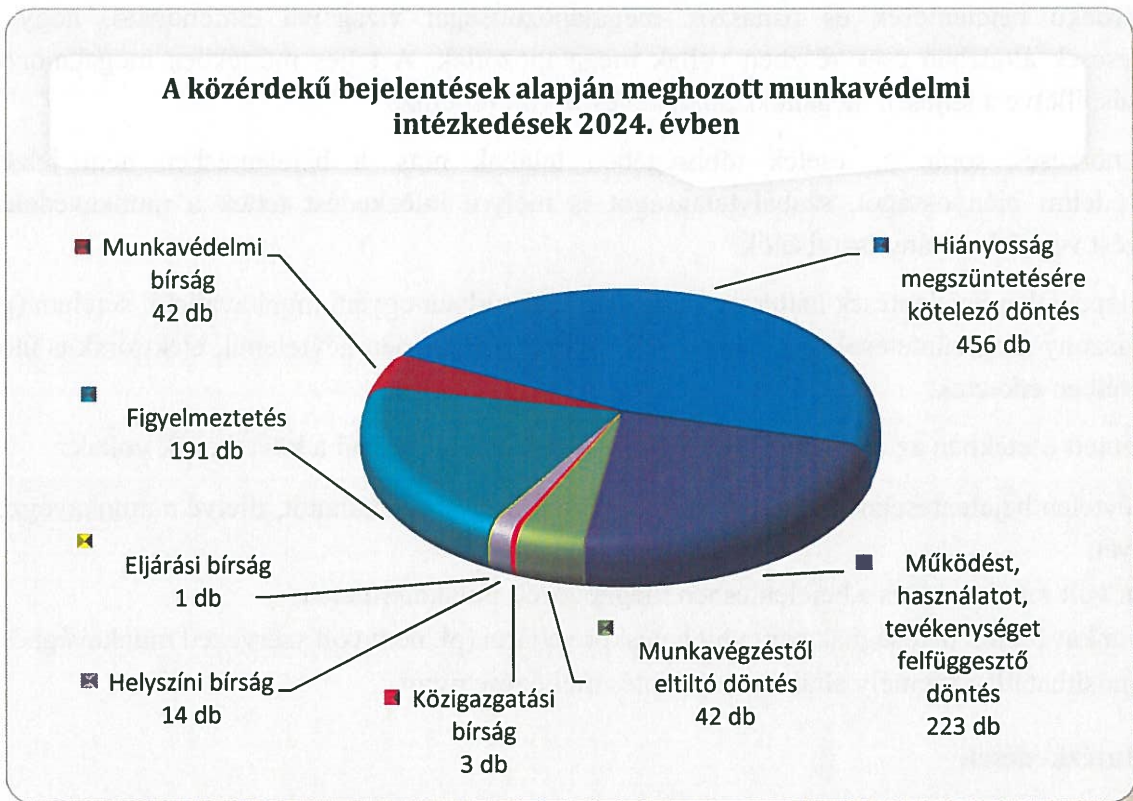
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2024. évben összesen 1042 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

Az azonnali intézkedést foganatosító 271 db döntéshez és a hiányosság megszüntetését előíró 502 db határozathoz képest mindössze 49 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Figyelmeztetést összesen 201 esetben alkalmaztak a területi munkavédelmi hatóságok. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 6,5%-a volt a pénzbírságot kiszabó.

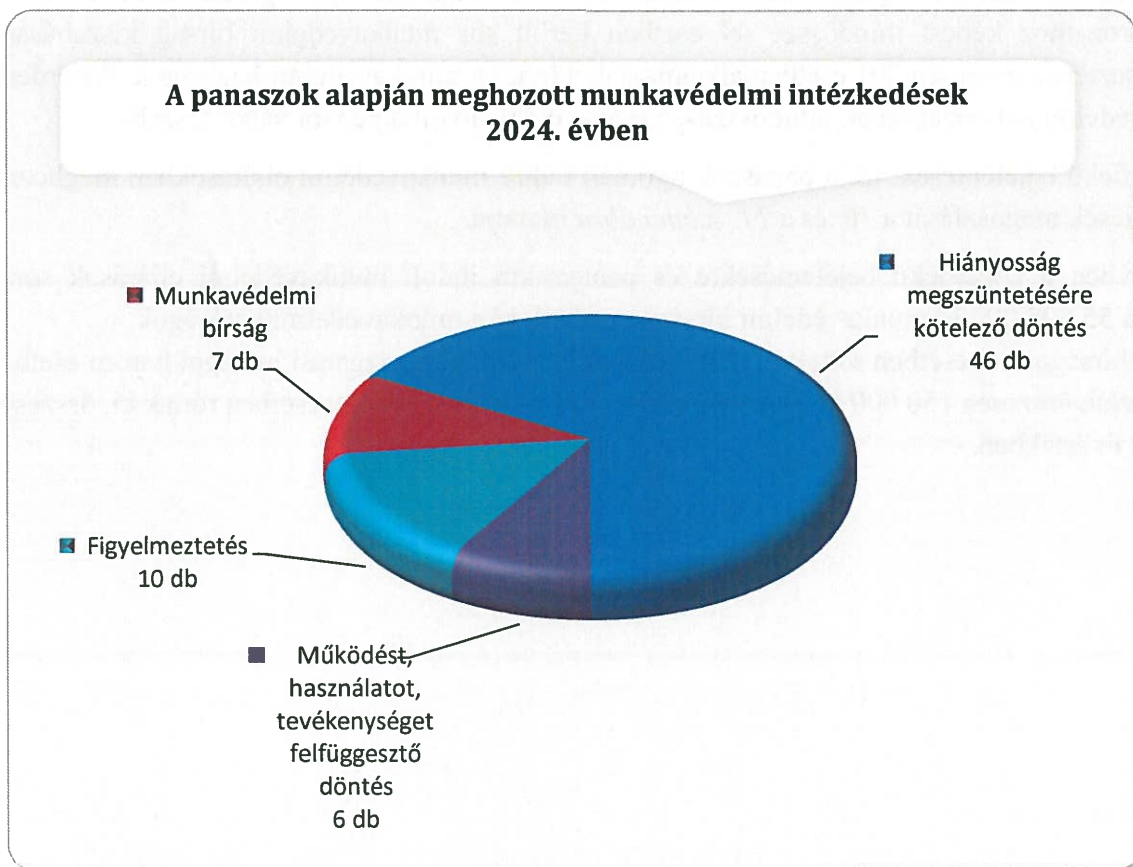
A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a *10. és a 11. számú ábra* mutatja.

2024. évben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 55 805 000 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok.

Eljárási bírságot két esetben róttak ki, 250 000 Ft értékben, közigazgatási bírságot három esetben alkalmaztak összesen 150 000 Ft értékben, helyszíni bírságot tizennégy esetben róttak ki, összesen 260 000 Ft értékben.

11. számú ábra

5. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2024. évben főmunkaidőn kívül 220 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége súlyos munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

6. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

6.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek kivizsgálása szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2024. évi munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően, 2024. évben 172 – közúti baleseteket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságoknak.

A 172 bejelentett súlyos munkabaleset közül 80 halálos, 54 életveszélyes, 32 súlyos csonkolásos, valamint 6 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a *4. számú táblázat* tartalmazza.

A táblázat a munkavédelmi hatósághoz bejelentett baleseti eseményeket tartalmazza. Ezek kimenetele és minősítése a balesetvizsgálatok során változhat. A feldolgozott (végleges) munkabaleseti adatokat a félévenként a honlapon megjelentetett kiadványunk szemlélteti.

2024. év	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	2	1	0	0	1
Áramütés	7	5	1	1	0
Csípés	1	0	1	0	0
Csonkolás	28	0	0	28	0
Égés	6	5	1	0	0
Elesés	1	1	0	0	0
Feltekerés	1	1	0	0	0
Fulladás	1	1	0	0	0
Gázolás	5	3	1	1	0
Hóguta	4	4	0	0	0
Késelés	1	1	0	0	0
Közúti	26	19	4	2	1
Leesés	32	14	18	0	0
Mérgezés	6	4	2	0	0
Összenyomás	16	9	6	0	1
Ráesés	5	1	3	0	1
Ráesés, betemetés	7	3	4	0	0
Robbanás	5	2	3	0	0
Roszcullét	2	2	0	0	0
Szemsérülés	2	0	0	0	2
Ütés	12	3	9	0	0
Vágás	2	1	1	0	0
Összesen	172	80	54	32	6

6.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2024. január 1-jétől 2024. december 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 327 foglalkozási megbetegedés gyanút jelentettek be és a munkáltatók 521 fokozott expozíciós eset kivizsgálásáról értesítették a munkavédelmi hatóságot (ez 525 fő dolgozót érintett). A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált foglalkozási megbetegedés gyanújával érkezett bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából. A fokozott expozíciós eseteket a munkáltatók vizsgálják ki, az elkészült dokumentációt a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak küldik meg, ahol értékeli a munkáltatói kivizsgálás szakszerűségét.

A 2024. évben a bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi évhez viszonyítva jelentős mértékben csökkent (2023. évben 1413 bejelentés volt), mely a koronavírus (SARS-CoV-2) fertőzés bejelentés szám csökkenésének köszönhető.

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2024. évben a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentés 67,3%-a – még mindig a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely az új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) fertőzés bejelentéséből adódott. 2023. évben is ebből az ágazatból érkezett a legtöbb bejelentés (87,12%), azonban a bejelentés aránya csökkent.

A bejelentések döntő többsége (75,5%) biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt érkezett, egyéb kóroki tényező miatt kevés számmal történik bejelentés (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2024. január 1. - december 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevitel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	1	7	57	6	71
Baranya	13	10	2	1	26
Bács-Kiskun	1	2	7	3	13
Békés			27		27
Borsod-Abaúj-Zemplén		1	54		55
Csongrád-Csanád	2	2	3	1	8
Fejér	2	6	4	1	13
Győr-Moson-Sopron			8		8
Hajdú-Bihar			19	1	20
Heves					0
Komárom-Esztergom	3			2	5
Nógrád			1		1
Pest	3	2	18	4	27
Somogy					0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1		30		31
Jász-Nagykunszolnok				1	1
Tolna					0
Vas			1	2	3
Veszprém	1	1	10		12
Zala			6		6
Összesen	27	31	247	22	327

A legtöbb fokozott expozíciós eset (az összes eset 90,2%-a), a korábbi évekhez hasonlóan a feldolgozóipar területéről érkezett. 2023-ban a feldolgozóipar területéről a fokozott expozíciós esetek 84,3%-a származott.

A fokozott expozíciót döntően nikkell miatt vizsgálták a munkáltatók (ez az összes eset 75%-a). Jelentettek még ólom és vegyületei, szén-monoxid, kobalt, diklórmétán, zaj, sztirol, toluol, izopropil-alkohol, anilin, alumínium, higany, aceton, króm, kobalt, arzén, dimetil-formamid okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

Az 525 bejelentett eset közül 2 fő munkavállalónál egyszerre lépte túl a határértéket nikkell és arzén tekintetében, 1 fő munkavállalónál aceton és izopropil-alkohol tekintetében és 1 fő munkavállalónál nikkell és kobalt tekintetében a vizsgált minta.

A korábbi évekhez képest a fokozott expozíciós esetszámok növekedést mutatnak (2023. évben 381, 2022. évben 419 esetet jelentettek).

6. számú táblázat

Fokozott expozíciós esetek számának alakulása köröki tényezők szerint																	
2024. január 1. - december 31.																	
	Zaj (fő)	Aceton (fő)	Toluol (fő)	Alumínium (fő)	Ólom és vegyületei (fő)	Diklórmétán (fő)	Sztirol (fő)	Kobalt (fő)	Anilin (fő)	Szén- monoxid (fő)	Kró- m (fő)	Izopropil- alkohol (fő)	Dimetil- formamid (fő)	Nikkell (fő)	Arzén (fő)	ligany (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	6	1*		2		2					1	4		16			32*
Baranya																	0
Bács-Kiskun																	0
Békés																	0
Borsod-A.-Z.																	0
Csongrád-Cs.																	0
Fejér	11							7	3					24			45
Győr-M.-S.																	0
Hajdú-Bihar																	0
Heves					3				1								4
Komárom-E.				2			1						2	86*	4*		95*
Nógrád														12			12
Pest	8		3					1*	1	3				234*		2	252*
Somogy		1												10			11
Szabolcs-Sz.- B.														3			3
Jász-N.-Sz.					51									6			57
Tolna																	0
Vas																	0
Veszprém							1	4						1			6
Zala	6													2			8
Összesen	31	2	3	4	54	2	2	12	5	3	1	4	2	394	4	2	525

7. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

7.1. Számadatok

A kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselői részéről 2024. évben összesen 908 esetben történt információnyújtás, melynek során 1180 kérdésre kaptak választ az érdeklődők. 2023. hasonló időszakában 1963 db tanácsadás során 2259 db kérdés került megválaszolásra. Továbbra is telefonon történik a legtöbb tanácsadás.

A tanácsadások vármegyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

Vármegyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/ e-mail	Személyes
Főváros	382	434	351	26	5
Baranya	8	12	1	7	0
Bács-Kiskun	8	8	7	0	1
Békés	12	22	6	3	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	24	49	5	1	18
Csongrád-Csanád	6	18	3	2	1
Fejér	8	10	0	6	2
Győr-Moson-Sopron	15	24	15	0	0
Hajdú	20	66	13	6	1
Heves	172	230	148	0	24
Komárom-Esztergom	12	17	0	11	1
Nógrád	12	12	0	1	11
Pest	23	30	3	20	0
Somogy	11	20	8	3	0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	88	89	70	0	18
Jász-Nagykun-Szolnok	22	35	17	5	0
Tolna	1	1	0	1	0
Vas	10	25	4	5	1
Veszprém	5	7	3	1	1
Zala	69	71	64	3	2
Összesen	908	1 180	718	101	89

A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztályához 2024. évben 1658 (db) megkeresés érkezett, ebből 1255 fő telefonon, 403 fő e-mailben illetve levélben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 2609 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

Munkavédelmi Irányítási Főosztály	Megkeresések	Kérdések
Telefonos	1255	1941
Írásos (e-mail, levél)	403	668
Személyes	0	0
Összesen:	1658	2609

2024. évben a legtöbb kérdés a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, illetve az alkalmassági vizsgálatok témakörében merült fel.

Jelentős számban volt érdeklődés a munkavédelmi ismereteket illetően, a szakképzettséget (kezelői jogosultságot) érintően, illetve a kockázatértékelésre vonatkozó ismeretek témakörében is. Nagy számban tettek fel kérdéseket a munkaeszközök biztonságára vonatkozó előírásokkal kapcsolatban, az emelőgép létesítése, üzemeltetése kapcsán, valamint a foglalkozási megbetegedéssel, fokozott expozícióval kapcsolatos előírásokra vonatkozóan is.

12. számú ábra

7.2. Munkavédelmi fórumok

A kormányhivatalok munkavédelmi hatóságai 2024. évben 56 alkalommal tartottak nyílt napot (16 esetben saját szervezésben, 40 esetben közös szervezésben).

8. EGYÉB TAPASZTALATOK

8.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek voltak, és a munkáltatói együttműködés a munkavállalók ellenőrzést segítő magatartásában is megnyilvánult. Az ellenőrzésekhez való pozitív hozzáállás azoknál a munkáltatóknál tapasztalható, amelyek fontosnak tartják a munkavállalók egészségének és biztonságának védelmét, és ennek érdekében a hatósági ellenőrzésektől függetlenül is hatékony intézkedéseket tesznek. Több esetben előfordult, hogy a munkáltatók megköszönték a hatósági ellenőrzés alkalmával kapott információkat, és jelezték, hogy az ellenőrzés több olyan munkavédelmi előírásra is felhívta a figyelmüket, melyekről korábban nem volt tudomásuk. Egyre gyakoribb, hogy a helyszíni ellenőrzés során feltárt szabálytalanságokat még a helyszíni ellenőrzés időtartama alatt megszüntetik a munkáltatók.

A tevékenységüket szabálytalanul, a munkavédelmi előírások figyelmen kívül hagyásával végző munkáltatók esetében jellemzőbbek a hatósági ellenőrzés megghiúsítására irányuló törekvések. Ennek leggyakoribb formái a nem szervezett munkavégzés keretében történő foglalkoztatásra való hivatkozás (pl. a munkavégzés rokoni, baráti segítséggel, illetve ellenszolgáltatás nélkül történik), továbbá a munkáltató személyének beazonosíthatatlanságára való törekvés. Utóbbi esetben a munkavállalók – a kapott téves, vagy elégtelen információk alapján - a ténylegestől eltérő céget, vagy magánszemélyt neveznek meg munkáltatóként, esetleg természetes személy foglalkoztatójuknak csak a keresztnévét, vagy becenevét ismerik. Az előzőek rendszerint nem telepített munkahelyeken (építőipar, mezőgazdaság) fordulnak elő, és elvértve szóbeli atrocitásokkal is kiegészülnek. Telepített munkahelyeken legtöbbször a balesetveszélyes munkaeszközök használaton kívüli állapotát próbálják meg elhítenni az ellenőrzést végző kormánytisztviselőkkel még olyan esetekben is, amikor az érintett gép a villamos hálózatra van csatlakoztatva és bármikor működésbe hozható. Előfordult olyan eset is, amikor a munkavállalók tájékoztatták az ellenőrzést végző kormánytisztviselőket a munkahelyen található, és aktuálisan nem végzett tevékenységgel összefüggő veszélyforrásokról.

8.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A társhatóságok közül leggyakrabban a foglalkoztatás-felügyeleti hatósággal, valamint a rendőrséggel (balesetvizsgálat során) történt közös ellenőrzés. Több esetben vettek részt a katasztrófavédelmi hatóság felkérésére közös ellenőrzéseken, illetve végeztek közös ellenőrzéseket más hatóságokkal (pl. népegészségügyi, környezetvédelmi) a munkavédelmi hatóságok.

A 2024. évben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben résztvevő hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatósági ellenőrzésre általában akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy a foglalkoztatás-felügyeleti hatósággal történő közös

ellenőrzések viszonylag magas számában a munkavédelmi hatóságoknál egyre gyakrabban tapasztalható létszámhiány is szerepet játszik.

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak. Egyes esetekben viszont előfordult, hogy a rendőrség nem reagált a munkavédelmi hatóságtól érkező megkeresésekre. Nehézséget az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése, illetve egyes hatóságok esetében (pl. katasztrófavédelem, élelmiszerlánc-biztonság) az ellenőrzések előzetes bejelentése jelentett. A közös ellenőrzések időpontjának más hatóságok általi előzetes bejelentése a munkavédelmi hatósági ellenőrzés hatékonyságát csökkentheti.

8.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2024. évben

A társhatóságok közreműködésével 2024. évben 1351 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 1291 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 17,63%-át.

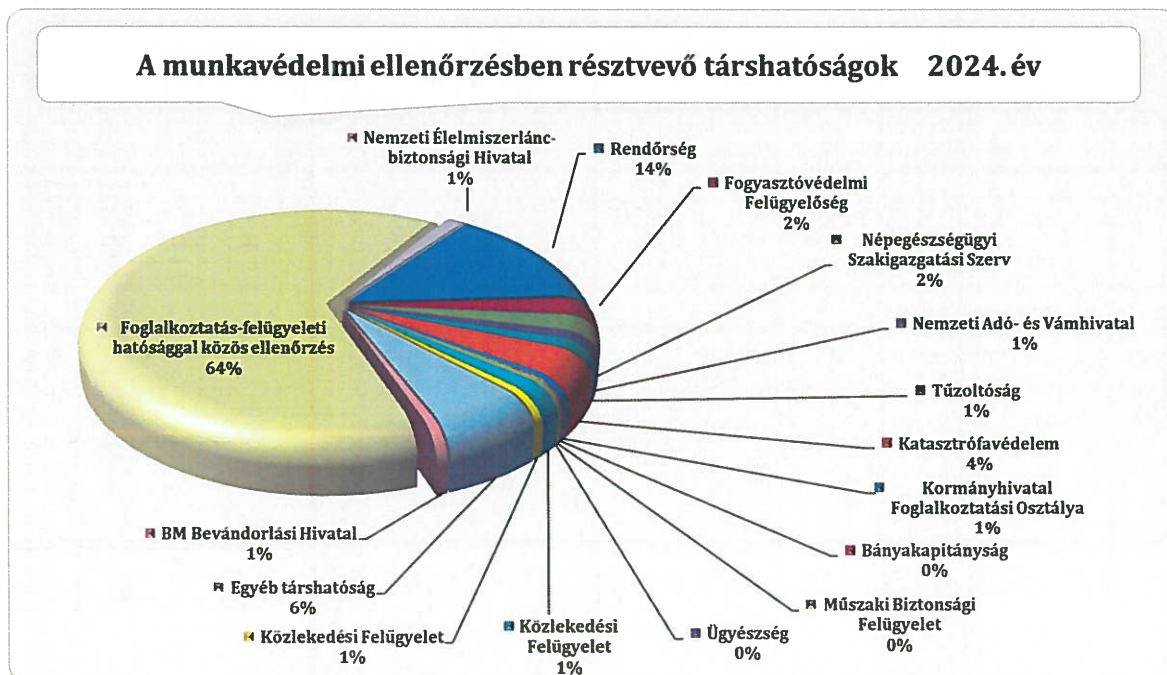
A legnagyobb arányban a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, vagy olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol korábban a munkáltató meghúszította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2024. évben a rendőrhatalósággal közösen, 187 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 77 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

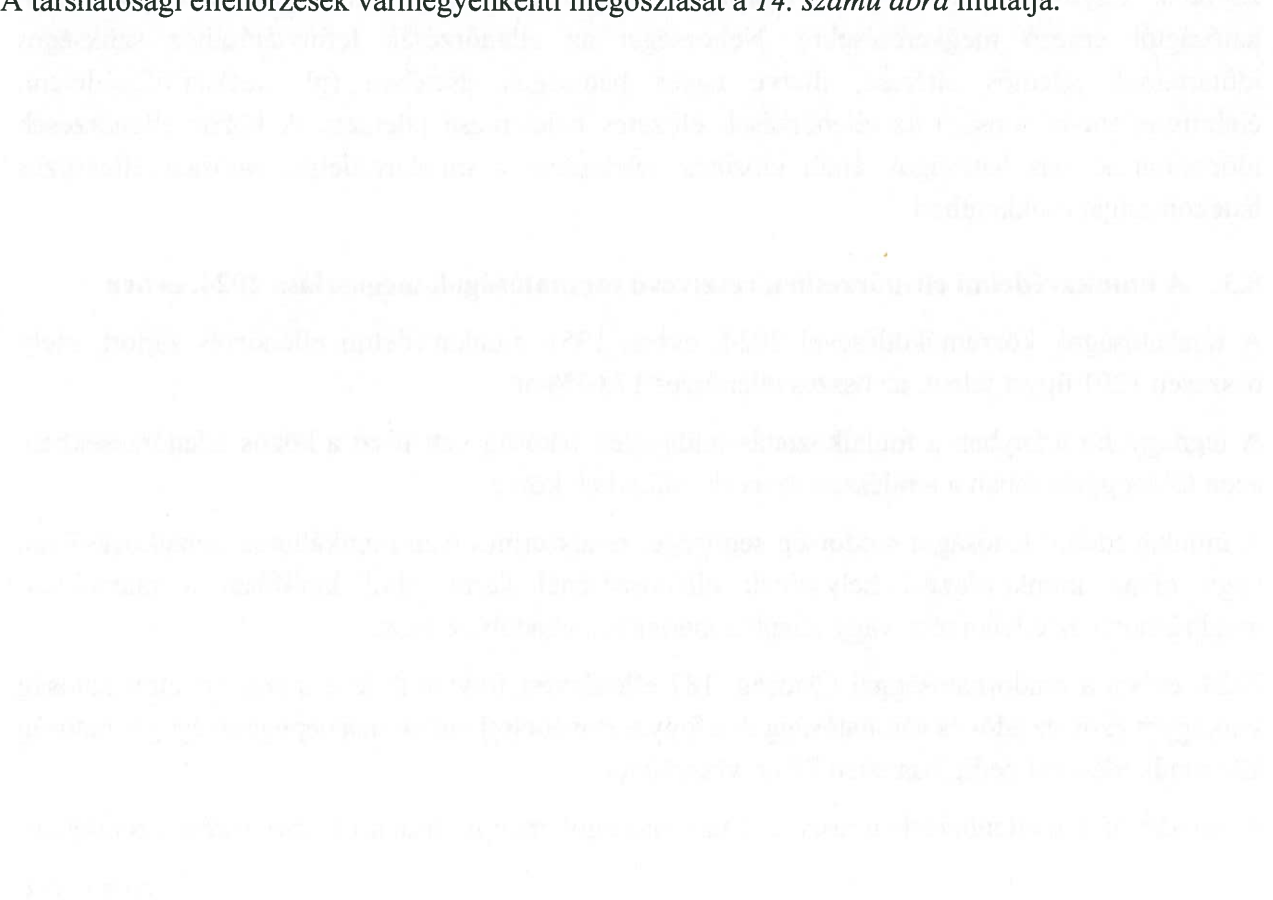
13. számú ábra

A társhatósági együttműködések vármegyénként eltérő intenzitása az alábbi okra vezethető vissza.

A munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját a kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte a, melynek nyomán vármegyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések vármegyénkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

Társhatósági ellenőrzések megoszlása vármegyénként 2024. évben

